

GLAS

SLOVENIJE
THE VOICE OF SLOVENIA

AVSTRALSKI SLOVENSKI NEODVISNI INFORMATIVNI ČASNIK — 14-dnevnik, cena \$ 2.00 — THE AUSTRALIAN SLOVENIAN INDEPENDENT INFORMATIVE NEWSPAPER

11.10.1995

Pozdrav s Triglava

Sydney — V torek, 26. septembra 1995 je Mariza Ličan, urednica slovenskih oddaj v Sydneyu za poslušalce meddržavnega omrežja na Radiu SBS poskrbela za nenavaden dogodek. V "živo" se je po telefonu oglasil z najvišje postojanke v Sloveniji z višine 2541 m nam priljubljeni novinar iz Slovenije Aleksander Lucu. Iz kočice na Kredarici je torej vzpostavil prvič v zgodovini direktno telefonsko zvezo s Sydneyem.

Da se je tokrat znašel na Triglavu je bila kriva obljuba, ki jo je dal sydneyškemu Slovincu Petru Kropcu: popeljal ga bo na Triglav! To je bila Petrova dolgoletna življenska želja, ki jo je končno dosanjaj. V potrditev, da je res splezal na Triglav se je oglasil še sam. Oskrbniku kočice na Kredarici Janku Rekarju pa je v imenu avstralskih Slovencev podaril plišastega medvedka koalo.

O telefonskem pogovoru so poročali mediji v Sloveniji, Telekom pa je izrazil zadovoljstvo, ker je telefonska zveza tako dobro uspela.

Melbourne

Melbourne — 25 let upokojske družine SDM Roman Uršič je odkril spominsko ploščico na kamnu pred smreko, ki jo je sam posadil...več na str.10

New Castle

New Castle — Upokojenci iz Sydneya so se skupaj z Newcastlčani veselili na skupnem pikniku v Blackbutt Reserve...več na str. 10

V TEJ ŠTEVILKI ŠE

Novo, novo, novo!
Slovenec, lastnik Town
Hall Hotela v Melbournu
str. 2

Ob 90. letnici
Turističnega društva
Slovenije
Ivan Hribar ustanovitelj
Deželne zveze za
pospeševanje tujskega
prometa na Kranjskem
str. 5

Slovensko hrvaški odnosi
str. 8

Z lekarniško tehtnico nad
razlaščenca
str. 9

Skrbiševi ponovno v Avstraliji

Zakonca Skrbiš, ki sta nekaj let živela v Adelaidi, Zlatko je bil zaposlen na tamkajšnji univerzi, sta zdaj prišla iz Slovenije v Brisbane za tri leta. Zlatko tokrat uči na brisbanski University of Tehnology.

Dobrodošla!

Upamo, da nam bosta, kot akademika, marsikdaj ponovno priskočila na pomoč.

English Page for the whole Family - Page 11

“Spoštovani naročniki in bralci, verjemite nam, da si z veliko truda prizadevamo ohraniti in redno izdajati naš časnik, ki ga mnogi sprejemate in berete z velikim veseljem. Poleg tega da skušamo redno pripravljati gradivo za časnik, moramo zagotoviti tudi denar za njegovo izhajanje. Najpomembnejši vir naših dohodkov je naročnina. Vsem, ki ste jo poravnali se zhaljujemo in vas obenem prosimo, da ostanete še naprej naši zvesti bralci in naročniki. Vsem naročnikom, ki še niso poravnali naročnine se zahvaljujemo za razumevanje in se nadejamo takojšnjega nakazila...”

Te besede sem prebrala pred dnevi v nekem glasilu iz Slovenije, večkrat pa prošnje s podobno vsebino najdemo tudi pri drugih revijah in časnikih. Izgleda, da imamo kar vsi iste težave. Te iste besede vam namenja tudi upravni odbor in uredništvo našega Glasa Slovenije.

IZ DNEVNIKA
Stanke Gregorič
UREDнице

Kar nerodno mi je ponovno ponavljati vse naše denarne težave, vendar se mi zdi da je že pet pred dvanajsto, saj ne bi radi da Glasa Slovenije ne bi več bilo, kajne? Kot že veste shajamo z vašimi naročninami komaj kakih 6 mesecev v letu, potem pa morajo nekateri dobrotniki globoko seči v žep in zbrati še poleg raznih oglasov \$ 6.000. Kaj vam želim povedati? Že z naročninami se komaj prebijamo naprej, kaj pa šele, če jih mnogi izmed vas še niso poravnali, čeprav je od datuma na kuverti, ki označuje konec letne naročnine, preteklo že štiri mesece ali pri nekaterih še več - in takih je točno še 33. Torej 33 naročnikov še ni poravnalo naročnine, to je \$ 1.650. Popolnoma nepravilno je, da so nekateri tako zelo vestni in poravnajo naročnino v enem tednu, pa še za tiskovni sklad priložijo, drugi pa se enostavno časnika veselijo, na plačilo pa pozabljajo. Pri Glasu Slovenije pričakujemo od vas vsaj to, da redno poravnate svoje obveznosti, da se potrudite in nam **najdete novih naročnikov**, slovenskim društvom in organizacijam pa polagamo na srce sledeče: svoje dejavnosti zapisujete v Glasu Slovenije, ki je seveda list vseh VAS, zato vam ne bi smelo biti težko to glasilo tudi denarno podpirati in kak stotak ali več na leto se v društveni blagajni res ne bi poznal, nam pa bi tako zelo olajšal skrb. Zato vas tokrat lepo prosimo: pomagajte nam (in seveda sebi), pošljite nam kakšno denarno “injekcijo”, da bo naš časopisek še dolgo živel! Hvala že vnaprej!

Vaša Stanka

Gregorič

POZOR

Prosim naročnika, ki nam je poslal “cash” ček Commonwealth banke, številka 152456, z dne 27. septembra 1995 v Liverpoolu NSW, da se oglasi. Pomotoma smo namreč vrgli stran kuverto z naslovom. Zato prosimo vse naročnike, naj v bodoče na hrbtno stran “cash” čeka ali “money order” napišejo svoje ime in priimek.

Hvala!

Uprava in uredništvo

ZANIMIVO, KAJNE?

Arhitektura diplomacije

Francosko veleposlaništvo v Ljubljani Slovence očitno zelo ceni in jih ima za zelo razgledane. Zato je verjetno na njihovi tabli obvestilo o tem, da je v tej in tej zgradbi francosko veleposlaništvo, le v francoskem jeziku. Francosko veleposlaništvo je v primerjavi z drugimi v slovenskem glavnem mestu postavilo okrog stavbe visoko ograjo. Upravičeno: doslej so pred veleposlaništvom demonstrirali trije zeleni, nekaj nestrpnih pa je preko ograje pred dnevi metalo jajca. Zaradi Mururoe...

TUDI TO JE ZANIMIVO AVSTRALIJA

NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO

Melbourne — Slovenec lastnik hotela!

Družina Černjak svoje goste v TOWN HALL HOTELU, 137 Bank Str. South Melbourne
Telefon: (03) 9690 5148

postreže nadvse gostoljubno in kakovostno, če je potrebno tudi po slovensko. Slovenke in Slovenci, prepričajte se sami. Da je slovenska družina vedno toplo sprejeta, nam govori tudi tale skupinska fotografija melbournskih rojakov.

Pišejo nam...

Draga urednica Stanka!

Ko sem se naročil na list Glas Slovenije, sem naročil, da me opomnite, ko se izteče naročnina. Hvala Vam za opombo.

Bil sem namreč z ženo na dopustu v Sloveniji dva in pol meseca. Sedaj smo zopet doma na farmi. Bili smo že petič v Sloveniji, vendar smo tokrat videli in doživeli največ.

Bili smo tudi v Lurdu v Franciji, iz Ljubljane so tja odpeljali kar trije polni avtobusi. Tudi na Gorenjskem smo obiskali vse glavne kraje od izvira kamniške Bistrice, do Bleda, Bohinja in Brezij. Ogedali pa smo si še dosti drugih krajev in znamenitosti. V Beli Krajini pa je bilo še posebno srečanje z mojimi številnimi prijatelji, tudi z lovskimi.

Hvaležni smo Bogu, da smo vse to doživeli in srečno prispeli nazaj domov v Avstralijo.

Ce se ne bom sam spomnil poravnati naročnino, pa me zopet spomnite Vi, če bomo še živi do takrat. Sprejmite lepe pozdrave, Vaš naročnik
I. Štrucell, Zahodna Avstralija

Uredica: Spoštovani g. Štrucell, ker niste edini, ki me prosi naj ga spomnim na plačilo naročnine, vas moram opozoriti na datum na kuverti, v kateri vam pošiljamo časnik. Tam piše: Exp.: in do kdaj je naročnina poravnana. Hvala za pismo in ostanite nam zdravi!

SPOROČILO

Avstralski Slovenci smo ostali ponovno brez dveh rojakov: v Sydneyu je nenadoma preminul Stanjo Aster Stater, v Queenslandu pa Jože Čuješ. Oba sta bila tudi naša naročnika.

Sorodnikom, prijateljem in znancem naše iskreno sožalje

Glas Slovenije
Uprava in uredništvo

Igralska skupina Merrylands - Sydney
Premiera

"Vdova Rošlinka"

V soboto, 14. oktobra zvečer v
Verskem in kulturnem središču Merrylands,
ponovitev v nedeljo, 15. oktobra po sveti maši.

VELEPOSLANIŠTVO REPUBLIKE SLOVENIJE EMBASSY OF SLOVENIA

Advance Bank Centre-Level 6, 60 Marcus Clarke street, Canberra City
TEL.: (06) 243 4830 FAX: (06) 243 4827. Pisma in drugo pošto pošljite na naslov:
Embassy of Slovenia, P.O.Box 284, Civic Square, Canberra ACT 2608.

Veleposlaništvo je odprto vse delovne dni od 9.00-17.00 ure;
uradne ure od 10.00-14.00 ure.

Odpravnik poslov: Aljaž Gosnar. Ataše za konzularne zadeve: Tina Omahen.

KONZULAT REPUBLIKE SLOVENIJE
AVSTRALIJA (NSW in VIC)
Častni konzul Alfred Brežnik
Obisk urada izključno po dogovoru
(By appointment only)
tel.: (02) 314 5116;
fax: (02) 3996246

Poštni naslov:
P.O.Box 188 Coogee NSW 2034

KONZULAT REPUBLIKE SLOVENIJE
NOVA ZELANDIJA
Častni konzul Dušan Lajovic
Eastern Hutt Road, Pomare, Lower Hutt
(Wellington),
tel.: (04) 567 0027, fax: (04) 567 0024
Poštni naslov: P.O.Box 30247 Lower Hut, NZ
Poštni naslov v Avstraliji:
P.O.Box 5 Smithfield NSW 2164
tel.: (02) 604 5133; fax: (02) 604 009

VELEPOSLANIŠTVO REPUBLIKE SLOVENIJE
CANBERRA

OBVESTILO

Veleposlaništvo RS v Canberri obvešča, da zaradi nujne poti Aljaža Gosnarja v Slovenijo, v oktobru 1995 ne bo predvidenih konzularnih dnevov v Sydneyu in Melbournu. Veleposlaništvo se zato oprošča za morebitne neprijetnosti.

Naslednji konzularni dnevi bodo:

Melbourne

— ponedeljek, 6. novembra od 9. do 12. ure v prostorih Slovenskega društva Planica;
— sredi, 8. novembra v prostorih Slovenskega narodnega sveta Viktorije v Verskem središču Kew

Sydney

— četrtek, 9. novembra od 15. do 18. ure v prostorih Slovenskega društva Sydney;
— petek, 10. novembra od 9. do 12. ure v Verskem središču Merrylands

Vse zainteresirane prosimo, da nas predhodno pokličejo po telefonu.

Canberra, 2. oktobra 1995

KONZULAT REPUBLIKE SLOVENIJE
SYDNEY

OBVESTILO

Konzulat RS v Sydneyu obvešča, da bo v odsotnosti častnega konzula Alfreda Brežnika od 10. oktobra do 16. novembra 1995 urad zaprt.

V tem času se za vse morebitne informacije in usluge obrnite na Veleposlaništvo RS v Canberri, telefon: 06/ 243 4830.

Sydney, 5. oktober 1995

KONZULAT AVSTRALIJE
Častni konzul Viktor Baraga
Dunajska 22, LJUBLJANA 61 000, SLOVENIJA
Telefon: + 61/ 1327 341
Fax: + 61/ 1331 052

Bodo Slovenci po svetu volili na predstavništvih?

V Svetovnem slovenskem kongresu (SSK) so predlagali posebne pravice za Slovence brez državljanstva. "Prizadevamo si, da bi tudi slovenski državljani po svetu imeli možnost voliti na diplomatskih predstavništvih ali na sedežih slovenskih društev," je na tiskovni konferenci pred kratkim povedal predsednik SSK dr. Jože Bernik. Glavni odbor od državnega zbora zahteva, da k razpravi o volilni zakonodaji povabi tudi SSK. Podpredsednik finančne komisije SSK Božo Dimnik pa je povedal, da se SSK zavzema, da se odnosi s sosedi čim prej uredijo, posebno v odnosih s Hrvaško je Slovenija, po njegovem mnenju, naredila premalo. Slovenska javnost tudi pozablja, da so Slovenci po svetu zelo veliko naredili za priznanje Slovenije. Od posameznih Slovencev po svetu bi država Slovenija lahko tudi danes imela velike koristi, je še dejal Dimnik. V SSK so ponovno podprli zamisel o gradnji slovenskega parlamenta, dr. Bernik pa smatra smernice zunanje politike za "zelo neresen dokument".

Avstralska delegacija v Sloveniji

V sredo, 4. oktobra je predsednik državnega zbora RS Jožef Školč sprejel delegacijo avstralskega parlamenta, ki jo vodi predsednik prijateljske skupine s Slovenijo in nekdanji predsednik avstralskega parlamenta. Z delegacijo so se sestali tudi predstavniki odbora za mednarodne odnose, pogovarjali so se o gospodarskih, investicijskih in tržnih razmerah v Sloveniji ter o možnostih za gospodarsko sodelovanje.

Čas za zakon o volitvah

Poslanska stiska bo to jesen velika. Debela tri leta so v državnem zboru pisali in sprejemali zakone za državo in državljane, tokrat pa stojijo pred hujšo preizkušnjo — napisati bodo morali dva zakona zase. In to tako, da bosta vsaj na videz demokratična. Gre za zakon o volitvah in zakon o poslancih. Zakon o volitvah si vsaka stranka predstavlja drugače, v glavnem tako, da ne bi bile prizadete in da bi spet prišle v parlament.

Hlebec zarečenega

Ljubljanski župan dr. Dimitrij Rupel, ki se je v Križankah udeležil prireditve mestne organizacije Združene liste socialnih demokratov *Pozdravljena, Ljubljana*, je dejal, da se mu navzočnost župana na tej in podobnih prireditvah drugih strank zdi nekaj samoumevnega, saj si želi sodelovanja vseh in z vsemi. Zanimivo bo, kaj bo storil, ko ga bodo povabile stranke, ki jih ima za fašistoidne, se sprašujejo v tedniku MAG.

Se Slovenija odreka manjšini?

Ministrski predsednik dr. Janez Drnovšek in zunanji minister Zoran Thaler se igrata z usodo slovenske manjšine v Italiji. Z razmišljanjem, da bo uresničevanje njenih pravic odvisno od števila vrnjenih hiš ezulom, vračata pogajanja z zahodno sosedo v čas med rimskim in osimskim sporazumom ter stopata na zelo spolzka tla, na katerih utegne oba spodnesti.

Izguba novogoriškega HIT-a

Izguba novogoriškega HIT-a (igralnice) naj bi bila konec poletja nanesla 643 milijonov tolarjev. Medtem ko vodilni delavci podjetja na tiskovnih konferencah pripisujejo krivdo državi, ki naj bi jih preveč obdavčila, naj bi bile rulete v igralnici Perla prirejene v škodo hazarderjev. Ali gre za novo poslovno taktiko pokrivanja izgub ali ne, bo pokazala preiskava. Zoper igralnico je bila že vložena ovadba italijanskega podjetnika Francesca Ferroja, ki trdi, da ga je HIT-ova igralnica ogoljufala za 400 milijonov lir.

Marjan Podobnik, med najmlajšimi in najvplivnejšimi politikami

Marjan Podobnik sodi med najmlajše slovenske politike, ki svojih političnih ambicij ne skrivajo. V nekaj letih mu je uspelo, da se je iz aktivista kmečke zveze prelevil v predsednika ene najmočnejših slovenskih političnih strank SLS — Slovenske ljudske stranke. Znan je tudi po tem, da je zaradi politike SLS, ki je dobila večinsko podporo v stranki, iz nje "izrinil" svojega tasta Ivana Omana. Pred kratkim je v pogovoru za revijo MAG spregovoril o volitvah, o odnosu med strankami pomladi in njihovem možnem (ali ne) povezovanju.

Po krivem obsojena

Duhovnika Stanislava Medveščaka in Janeza Lapajno je sodišče julija leta 1979 spoznalo za kriva, ker je prvi blagoslovil križ nad breznom Na Vršah, kjer so bili usmrčeni domnevni narodni izdajalci, drugi pa je izdelal skico križa. Zdaj ju je Vrhovno sodišče po šestnajst letih oprostilo. Takratnega tožilca Silvija Šinkovca pa bi danes baje stranki Liberalnih demokratov (LDS) in Združene liste socialdemokratov (ZLSD) radi videli kot novega prvega tožilca v Sloveniji, čeprav je še pred nekaj leti preganjal duhovnika za dejanja, ki sploh niso kazniva.

Druga obravnava zakona o osnovni šoli

Državni zbor je podprl predlog, da bodo morale osnovne šole z uvedbo novega zakona učencem zadnjih treh razredov ponuditi izbirni predmet

Marjan Podobnik
Predsednik SLS

nekonfesionalni pouk o religiji in etiki. Novost: V šolo s 6 leti. Osnovna šola devetletna. V prvem razredu bosta hkrati poučevala dva učitelja: drugi bo poučeval kot vzgojitelj predšolskih otrok. Slovenščina bo obvezni jezik tudi v osnovnih šolah na narodnostno mešanih območjih (madžarskih in italijanskih, doslej sta bila tu obvezna le jezika teh skupnosti). Vse novosti naj bi začeli uvajati postopoma, nekatere šele v šolskih letih 1998 do 2001.

Ustanovljena nova samostojna fakulteta v Novi Gorici

V kromberškem gradu pri Novi Gorici je bila 24. septembra slovesnost ob uradni otvoritvi nove slovenske fakultete, in sicer Fakultete za znanost o okolju, ki bo imela sedež v Novi Gorici. Kot podiplomska visokošolska ustanova bo domačim in tujim študentom, diplomantom s področja naravoslovnih ved, tehnike, biotehnike ali medicine omogočala magistrski in neposredni študij do doktorata iz vrste okoljevarstvenih in sorodnih področij.

Slavje v mariborski stolnici

Ob 133-letnici Slomškove smrti so se 24. septembra v stolnici zbrali ob Slomškovevemu grobu na vseslovenskem Slomškovem slavju slovenski škofje in romarji iz vse Slovenije. Pri bogoslužju so ob spremljavi pihalnega orkestra peli združeni zbori mariborskih župnij.

Cerkev v RTV

Krščanski demokrati so v parlamentu predlagali spremembo tistega dela zakonodaje, ki govori o sestavi sveta nacionalne RTV-hiše. Zakonodajca sedaj predvideva, da imajo verske skupnosti v svetu RTV eno mesto, krščanska demokracija pa je predlagala, da bi sedež v svetu avtomatično dobila tudi rimskokatoliška cerkev. Poslanci so predlog zavrnili, češ da so verske skupnosti po ustavi med seboj izenačene, zato bi bil poseben, privilegiran status rimskokatoliške cerkve v svetu RTV neustaven.

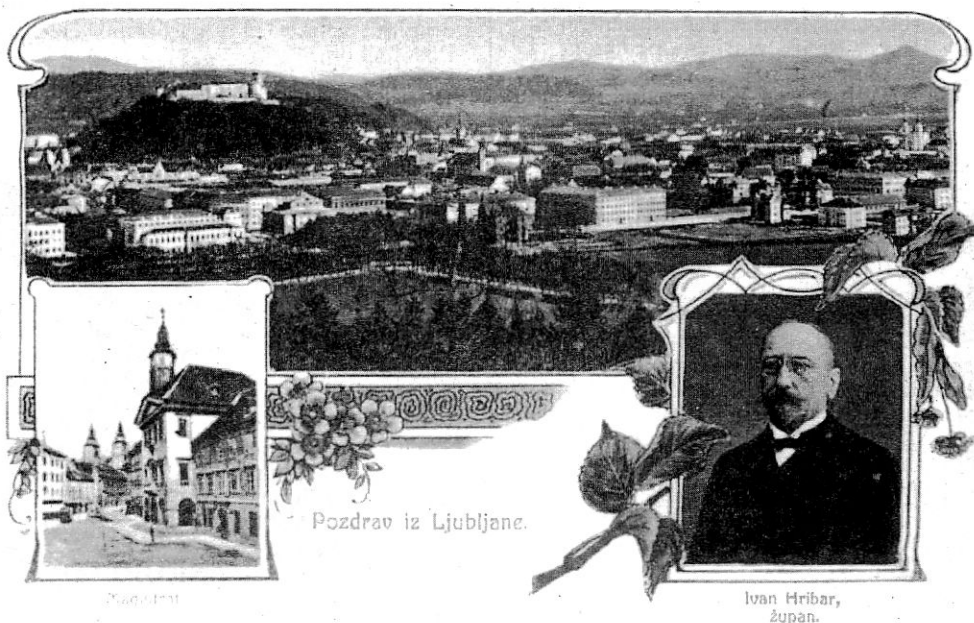
Ob 90. letnici Turističnega društva Slovenije

Ivan Hribar
Ustanovitelj deželne
zveze za
pospeševanje
tujskega prometa
na Kranjskem
(19. 9. 1851 - 18. 4. 1941)

Ljubljana z županom Ivanom Hribarjem
(odposlana 1909)

Med slovenskimi politiki s konca prejšnjega stoletja pripada Ivanu Hribarju izjemno pomembno mesto. Med liberalnimi voditelji tistega časa je imel najboljše zamisli. Bil je politik in velik gospodarstvenik, nestor slovenskega bančništva in ne samo to, tudi pesnik, pisatelj in prevajalec. Poleg županske funkcije, ki jo je več kot odlično opravljal skoraj petnajst let, je bil deželni poslanec (1889-1908), državni poslanec avstroogrške monarhije na Dunaju (1907-1911), poslanec, predsednik izvršnega odbora narodne napredne stranke (1906-1910), 1918 leta je član osrednjega Narodnega sveta v Zagrebu in član Predsedstva Narodnega sveta v Ljubljani, bil je jugoslovanski poslanik v Pragi (1919-1921), pokrajinski namestnik za

Ideja o ustanovitvi organizacije za pospeševanje tujskega prometa za vso tedanjo Kranjsko je bila v Ljubljani in na Kranjskem že nekaj let "v zraku". S posebno vnetostjo se jo je oprijel takratni župan deželnega stolnega mesta Ljubljane Ivan Hribar, pridružili pa so se mu še odvetnik dr. Valentin Krisper, primarij dr. Vinko Gregorič ter lekarnar in občinski svetnik Ubald pl. Trnkoczy in še vrsta drugih.

7. februarja 1905 je župan Ivan Hribar sklical zborovanje v mestni dvorani, ki so se ga udeležile vse vidnejše osebnosti (predvsem slovenske narodnosti) dežele Kranjske in mesta Ljubljane. Sklenili so osnovati društvo za pospeševanje turizma za deželo Kranjsko, katerega prva naloga naj bi bila ustanavljanje sistematične turistične reklame za vso Kranjsko. Po zgledu enakih tujskoprometnih društev in zvez v Evropi in zlasti v

Avstriji so sestavili pravila ter na ustanovnem občnem zboru 24. 6. 1905 osnovali *Deželno zvezo za pospeševanje tujskega prometa na Kranjskem*. Pri tem podvigu je odigral najpomembnejšo vlogo župan Ivan Hribar, zato mu tudi pripada najvidnejše mesto med ustanovitelji. Ivan Hribar se je rodil 19. septembra 1851 v Trzinu pri Ljubljani. Slovenci ga poznamo predvsem kot ljubljanskega župana (1896-1910). Županjsko funkcijo je prevzel leto dni po katastrofalnem potresu v Ljubljani. Kot župan je uresničil kar dobršen del svojih zamisli, predvsem eno osrednjih: iz Ljubljane, po urejenosti tedaj kar zaostalega glavnega mesta majhne dežele Kranjske, ustvariti moderno mesto, gospodarsko in kulturno središče bodoče Zedinjene Slovenije oz. Slovencev, ki so v tedanji Avstriji živeli v petih upravnih enotah Kranjski, Stajerski, Koroški, Goriški in Istri.

Slovenijo tedanje beogradske vlade (1912-1923), član vrhovnega zakonodajnega sveta (1929-1931) in senator (1932-1938), 15. februarja 1941 mu je ljubljanska univerza podelila častni doktorat zaradi njegovih zaslug za ustanovitev slovenske univerze v letih 1898-1910. Dva meseca po prejemu tega visokega odlikovanja so Ljubljano zasedli Italijani. Kljub optimističnemu značaju, sicer čil in zdrav, vendar zaradi okupacije skrajno zagrenjen in duševno strt, je končal bogato pot svojega življenja tragično - v Ljubljani. Iz njegovih knjig *Moji spomini* pa zvedemo o Hribarju in začetkih slovenskega turizma še dosti več.

90
Lipov list

Haag

Na mednarodnem sodišču Združenih narodov, ki v Haagu preiskuje zločine proti človeštvu na tleh bivše Jugoslavije, dela kot preiskovalka tudi 37-letna dr. Marija Velikonja iz ZDA. Gre za hčerko geografa dr. Jožeta Velikonje in anglistike dr. Matilde Rus Velikonja, ki sta prva povojna leta poučevala na slovenskih šolah v Trstu. Rodila se je v Chicagu, doktorirala iz prava, si ustvarila družino in vrsto let delala kot preiskovalka in javna tožilka v različnih predelih ZDA. Sicer pa se je uveljavila tudi kot plavalca.

Celovec

“*Sen o vrnitvi*” — pod tem naslovom je Krščanska kulturna zveza iz Celovca poleti izdala knjigo skladb, ki so jih napisali v izseljenstvu oz. begunstvu Slovenci, razpršeni po vsem svetu. Že imena kažejo kvaliteto in širino skladateljev. Večina je pričela glasbeno delovati še v Sloveniji, v izseljenstvu pa je svoje zборе privedla v zavidljivo višino. Krščanska kulturna zveza ima namen izdati še dva zvezka iz te teme: posvetne ženske zборе in cerkvene pesmi.

Skladatelji so: Marko Bajuk iz Mendoze; prof. France Cigan, katehet in profesor glasbe na celovski slovenski gimnaziji; Gabrijel Camernik, vodja cerkvenega pevskega zbora v Ramos Mejiji; Alojzij Geržinič, slavist ter skladatelj; Silvo Mihelič, salezijanec ter voditelj znanih pevskih zborov na Koroškem; Metod Milač, knjižničar in zgodovinar v ZDA; Jože Osana, glasbeni pedagog, iz Argentine prišel v Kanado; dr. Mirko Rener, zborovodja v Kanadi; dr. Julij Savelli, jurist in zborovodja; Drago Šijanec, dirigent v Buenos Airesu ter ustanovitelj katedre za dirigiranje; dr. Vendelin Spendov, frančiškan, doktor cerkvene glasbe v Rimu ter zborovodja; Jože Šterbenc, zborovodja v Avstraliji (Op.u.: Jože Šterbenc je živel v Adelaidi, kjer je bil zborovodja različnih pevskih zborov; napisal je med drugim tudi belokranjsko himno; umrl je v Adelaidi pred nekaj leti.)

Argentina

V nedeljo, 3. septembra, je bila v Slovenski hiši počastitev obletnice smrti generala Leona Rupnika kakor tudi škofa dr. Gregorija Rožmana in dr. Lovra Hacina. Škupno proslavo je pripravil *Vestnik* ter se je zbralo večje število preživelih domobrancev in drugih Slovencev. Po sveti maši so se zgrnili okrog spomenika padlim borcem ter opravili molitve za pokojne. Lic. Marjan Schiffrer je podal spominski govor.

Lichtenstein

Sredi avgusta letos je v kneževni Lichtensteinu, četrti najmanjši državi na svetu (30.000 prebivalcev na 160.000 kvadratnih kilometrov), gostoval novogoriški oktet Vrtnica. Pevci so bili gostje kulturnega društva dr. Franceta Prešerna v Vaduzu, društva, ki skrbi za vezi z domovino Slovenijo in pomaga pri uveljavljanju slovenske države v tem delu Evrope. Lichtenstein praznuje 15. avgusta državni praznik in rojstvo prejšnjega kneza Franca Jožefa Drugega. Najprej je bil sprejem na knežjem gradu, pripravila ga je sama kneginja Maria Lichtensteinska. Slovenski pevci so ob tej priložnosti knezu Hansu Adamu II. izročili pristno primorsko darilo - kraški pršut novogoriškega Mipa, pokrovitelja okteta. Knez je bil prijetno presenečen, pršut pa ga je spomnil na lovski obisk v Sloveniji, pa še po kraškem teranu je povprašal. Pozneje so oktetovci posegli kar v protokol sprejema, saj so princesi, prikupni 18-letni Tatjani, na vrtu uprizorili pravi mali koncert z *Oj, Triglav, Žabami* in podobnimi pesmimi iz slovenske zakladnice.

Praznik se je nadaljeval na ulicah glavnega mesta Vaduz, kjer sta stojnici pripravili tudi obe slovenski društvu (poleg Prešernovega tam deluje tudi društvo Združeni Slovenci). Tudi tukaj so knežjemu paru Slovenci izročili “šopek” slovenskih vin, oktet pa je zapel Prešernovo Zdravljico. V Lichtensteinu živi kakih 50 slovenskih družin. Novogoriški pevci pa so imeli osrednji nastop v hotelu Post v Schaanu, lastnica je že 50 let Angela Wachter, po rodu Jekovec, doma iz Luž pri Kranju.

MAG

Značilnost letošnje Drage '95 je, da je vse bolela glava, v času zasedanja in po njej. Danilo Slivnik je naslednjega dne v slovenskih časnikih bral to, česar tam ni dejal. In sicer se je o Dragi '95 govorilo ves teden, nihče razen tistih, ki so bili tam, pa v resnici ni vedel, kaj se je tam dogajalo. Danilo Slivnik je v MAG-u zapisal med drugim: “...Ko sem v naslednjih dneh prebiral časopise, poslušal radio in gledal TV, me je obšel močan dvom: ali sem bil nekje drugje ali pa sem govoril nekaj, česar ni nihče razumel...Vsi poročevalci so se namreč na vse pretege trudili, da bi sobotno razpravo prikazali v čim bolj poenostavljeni obliki in jo vsebinsko kar se da diskreditirali.” Slivnik v svojem članku govori tudi o položaju današnjih slovenskih strank: “Levica kljub uspehom dosedanje tranzicije ni tako homogena, kot je bila leta 1992...obstajajo resna nasprotja med Milanom Kučanom in dr. Janezom Drnovškom. Ne bi bilo tudi nič nenavadnega, če bi LDS prihodnjo pomlad razpadla...Nasprotni pol: sodelovanje strank slovenske pomladi je možno, lahko pa je tudi čista fikcija. Kakor kaže je drugo celo verjetnejše kot prvo, kajti iz obstoječih razmer (na podlagi osebnih razmerij) je mogoče sklepati, da na primer Lojze Peterle ne bo nikoli privolil v sodelovanje z Janezom Janšo in se bo prej povezal z vsemi drugimi; veliko težav pa bo tudi med njim in Marjanom Podobnikom.”

DELO

Dejan Pušenjak komentira ob izvolitvi Tineta Vivoda za tretjega podpredsednika Slovenskih krščanskih demokratov: Poleg uresničitve kongresnega sklepa lahko ima Vivodova izvolitev tudi strateško-politične posledice, še posebej glede na bližnje volitve. Prav opredeljevanje odnosa SKD do NOB in dogajanja med drugo svetovno vojno je že na strankinem kongresu povzročalo nesoglasja v stranki (in prispevalo k odhodu Franca Miklavčiča iz SKD oziroma k ustanovitvi nove Krščansko-socialne unije), pa tudi nasprotovanja koalicijskih partnerjev SKD, zlasti Kocijančičeve Združene liste socialdemokratov. Vivodova izvolitev tako lahko pomeni tudi ostritev stališč SKD, po drugi strani pa približevanje domnevno velikemu številu potencialnih volilcev zunaj meja Slovenije. Po Vivodovi evidenci slovenska diaspora namreč šteje 350.000 Slovencev, samo v Argentini približno 25.000.

NEDELO

V nedeljo, 17. septembra je izšla prva številka NEDELA, novega slovenskega nedeljskega časopisa, ki je pravzaprav dodatek Dela.

PRIMORSKI DNEVNIK

Primorski dnevnik je opozoril javnost na težave, s katerimi se srečuje. Te pa spravljajo v nevarnost ne samo njegovo redno izhajanje, ampak tudi obseg njegovega poročanja. Vodstvo Družbe za založniške pobude - PRAE ugotavlja, da se kljub inflaciji pomoč italijanske države ne veča in da celo zamuja dve leti. Podražitev papirja in splošna gospodarska kriza je povzročila dnevniku huda finančna neravnovesja. Delavci in novinarji že dobrega pol leta ne prejemajo redno plač. Slovenska država, ki je Primorskemu dnevniku že pomagala v stiski, pa naj bi mu zagotovila trajno podporo, predvsem v duhu njegovega poslanstva v zamejskem političnem in kulturnem prostoru.

KURIER

Predsednik SKD Lojze Peterle je za dunajski Kurier povedal, da ni zadovoljen s slovensko vladno politiko glede približevanja Evropi. Ne izključuje možnosti, da bo Bruselj zaradi cikcakaste politike postavil Slovenijo na raven s Hrvaško in zavlekel pristop.

V Tolminu muzejska zbirka vsega zgornjega Posočja

V tolminski muzejski hiši te dni zaključujejo obnovo pritličja in prvega nadstropja muzejske graščine iz 16. stoletja. Gre za prvo fazo obnovitvenega načrta muzeja, ki naj bi po programu Goriškega muzeja in Ministrstva za kulturo dobil končno podobo do leta 1997.

V muzeju so 4. oktobra odprli razstavo arheoloških in etnoloških predmetov. Velika novost v tolminski muzejski zbirki je razstava keramike oziroma keramičnega posodja, ki kaže razvoj zgornjesoške civilizacije od prazgodovinskih do srednjeveških obdobj. Govori tudi o tem, kako sta bila Tolmin in okolica pod vplivom zahodnih romanskih civilizacij. Sestavni del te zbirke je največja in najbolj pisana slovenska zbirka renesančnega keramičnega posodja iz najdišča na Kozlovem Robu nad Tolminom.

S prenovo drugega nadstropja in podstrešja naj bi muzej v Tolminu prevzel vlogo osrednjega arheološkega muzeja v zgornjem Posočju, predstavil pa naj bi tudi zanimivo zgodovino tolminskih kmečkih puntov.

Dragocena pričevanja Albina Mlakarja

Mlakarjev vojni *Dnevnik* je prvi založniški podvig kobariške muzejske hiše.

Radovednost Slovencev za dogajanja med prvo svetovno vojno bo poslej torej tešila ta knjiga Kobariškega muzeja, v katerem predstavljajo dnevniki Kraševca Albina Mlakarja o bojih v Posočju, v Galiciji in Tirolah.

Koroške pevke dosegle v Grčiji najvišje mesto

Tekmovanje pevskih zborov je potekalo v začetku septembra v mestu Kardits, udeležilo pa se ga je 20 pevskih zborov iz vse Evrope. DPZ Kuda Ivan Cankar iz Smartna pri Slovenj Gradcu je pod vodstvom dirigenta Janeza Koleriča in mentorstvom prof. Dragice Zvar, dosegel najvišje mesto.

Tri nove knjižne izdaje Svetlane Makarovič

„Prva dama naše književnosti, milostljiva Svetlana Makarovič, je osrednja avtorica programa za otroke in mladino pri DZS“ je na tiskovni konferenci dejal urednik Boris A. Novak, saj so pri omenjeni založbi letos izdali že sedem njenih knjig. Predstavili so knjigo *Kam pa kam*, kosovirja z ilustracijami Matjaža Schmidta, *Medeno pravljico* z ilustracijami Lucijana Rešiča in pesnitev grozovitev *Show strahov*, ki jo je ilustriral Peter Wider. (Op.u.: Na Svetlano Makarovič ima vaša urednica izredno lepe spomine, saj sta bili sošolki v Vzgojiteljski šoli v Ljubljani in tudi prijateljici. Zadnjič sta se videli v njeni brunarici med Bledom in Bohinjem leta 1988, ko so se ob 30-letnici mature tu zbrale sošolke tiste generacije).

Visoka obletnica Učiteljskega pevskega zbora Emil Adamič

Letošnje jesen praznujejo pevke in pevci zbora Emila Adamiča 70-letnico več kot uspešnega delovanja. Ob jubileju se bodo še oktobra in novembra zvrstili koncerti po vsej Sloveniji. Nekaj zanimivosti iz 70 let dolge zgodovine UPZ Emila Adamiča iz Ljubljane: zbor je doslej pel skladbe kar 23 slovenskih skladateljev; ves ta čas ga podpirajo slovenski učitelji; zbor je navezal prijateljske stike celo s pevci iz Tadžikistana.

Zarku Petanu nagrada za humor in satiro

Eno od svetovnih središč smeha je Dom za humor in satiro v bolgarskem mestu Gabrovo. Tu deluje znanstveni inštitut za raziskovanje svetovnega humorja. Letošnji dobitnik nagrade za humor in satiro je slovenski avtor Zarko Petan, ki je tako že drugič prejel bolgarsko nagrado. Vsako leto priredijo v Gabrovem festival bolgarskega humorja in satire, vsako drugo pa Bienale svetovnega smeha.

Skupina Irwin

Skupina Irwin

Skupina Irwin je nesporno mednarodno najbolj uveljavljena slovenska umetniška združba. Ustanovljena je bila leta 1983 v Ljubljani, sestavljajo pa jo slikarji Dušan Mandič (rojen 1954 v Ljubljani), Miran Mohar (rojen 1958 v Novem mestu), Andrej Savski (rojen 1961 v Ljubljani), Roman Uranjek (rojen 1961 v Trbovljah) in Borut Vogelnek (rojen 1959 v Kranju). Skupaj z ustvarjalci z nekaterih drugih področij - z glasbeno skupino Laibach, oblikovalskim teamom Novi kolektivizem, gledališkimi skupinami Dragana Živadinova itd. od leta 1984 deluje kot likovni segment kolektiva NSK (Neue Slowenische Kunst). Osnovi njenega delovanja sta potencirani elektricizem in tako imenovani retro-princip, skozi njiju pa skuša udejaniti sožitje umetniških slogov različnih provenienc, od izročila zgodovinskih avantgard prek populističnega podobarstva do likovne produkcije totalitarnih režimov. V zadnjem desetletju se je samosotjno predstavila z razstavami v številnih uglednih evropskih in ameriških galerijah, sodelovala je na pomembnih skupinskih razstavah in mednarodnih manifestacijah ter selektivnih pregledih umetniškega dogajanja v osemdesetih in devetdesetih letih (posebej znani so njeni plakati). Trenutno je v središču njenega zanimanja uresničevanje projekta Države NSK kot transnacionalne entitete, ki ni vezana na prostor, ampak na čas. Tudi podoba na tokratni družbi spada v serijo del iz časa projekta, v tako imenovani "natečaj za opremo NSK ambasade v Pekingu".

Najbolj nadarjeni klarinetist

Andrej Zupan - študent prvega letnika podiplomskega študija glasbe pri svojem očetu, vrhunskem glasbeniku, izr. prof. Alojzu Zupanu - spada med najbolj nadarjene glasbenike današnjega časa v Sloveniji. Zelo opazno je njegovo delovanje v kvartetu klarinetov, s katerim je posnel zgoščenko, kar je v svetovnem merilu prava redkost. Konec septembra se je predstavil v dvorani Ljubljanske filharmonije z nekaj nevsakdanjimi zasedbami, saj so poleg njega nastopili še pianistka, sopraniska in godalni kvartet. Prav gotovo je na pomolu novi glasbenik, ki bo s svojo nadarjenostjo popeljal slovensko ime v svet.

Novakova slovenska saga in Pečkove vojaške zgodbe

Enotnost je predstavila novi knjigi *Goljufive sanje* Bogdana Novaka in *Dobri vojak Janzej* Staneta Pečka. Slovenska saga pisatelja Novaka s skupnim naslovom "*Lipa zelenela je*" je časovno prispela do začetka druge svetovne vojne; pravkar sta izšli peta in šesta knjiga (*Goljufive sanje*). "*Lipa zelenela je*" bo obsegala pet knjig in približno 3000 strani. Knjiga spremlja sago dveh družin, ene iz Prekmurja, druge iz Primorske.

Stane Peček pa je v sedemnajstih duhovitih zgodbah o dobrem vojaku Janzeju napisal kot svojevrsten odmev na nekdanjo jugo vojsko (zadnja zgodbica šele pride do nove, slovenske vojske). Vse so resnične, humorne, rahlo parodične, sočne v izrazoslovju, skratka polne vojaškega žargona in razpoloženja.

TEČAJNA LISTA - slovenskih tolarjev (SIT)
Oktober 1995

DRŽAVA	VALUTA	NAKUPNI	PRODAJNI
Avstralija	1 AUD	88. 0730	88. 6030
Nemčija	1 DEM	82. 5967	83. 0938
ZDA	1 USD	117. 5848	118. 2924

Srednji tečaj hrvaške kune: 2241. 7366 SIT za 100 kun
Srednji tečaj italijanske lire: 7. 3277 SIT za 100 lir

Sporazum z upniki bo kmalu nared

Besedilo sporazuma med Slovenijo in komercialnimi bankami pravniki še dopolnjujejo. Kmalu naj bi ga poslali vsem lastnikom jugoslovanskih dolgov po sporazumih New Financial Agreement in Trade and Deposit Facility. Slovenija naj bi za vsoto prevzetega dolga (predvidoma za dobrih 700 milijonov dolarjev glavnice) izdala obveznice, zapadle do leta 2006, ki naj bi bile uvrščene na borzo v Luksemburgu.

Dolžniki znani

Zadnji poletni koledarski dan je spravil skoraj sto slovenskih podjetij in bank v temačno razpoloženje. Po predlogu slovenske vlade bodo registrirani končni uporabniki morali plačati vsak svoj delež v 237 milijonih dolarjev alociranega dolga pri članicah Pariškega kluba, Slovenija pa bo prevzela 252 milijonov dolarjev nealociranega dolga (slovenski delež v višini 16,39 odstotka) nekdanje skupne SFRJ. Med največjimi dolžniki so JE Krško (57,02 milijona dolarjev), Nova Ljubljanska banka (32,22 milijona dolarjev), Petrol Zemeljski plin (27,65 milijona dolarjev) in Adria Airways (19,14 milijona dolarjev). Vsi drugi zavezanci naj bi plačali po manj kot šest milijonov dolarjev, med najmanjšimi pa so R&S Radenska, Goriške opekarne Renče, Javor koncem Pivka in druga podjetja.

Gospodarska zbornica Slovenije (GZS) predstavila informacijsko središče Infolink

Središče ponuja slovenskim podjetjem informacije o domačem in tujem poslovnem okolju. Podjetja naj bi preko središča lažje sprejemala razne odločitve. GZS ima najmočnejšo bazo podatkov, ki omogoča med drugim tudi informacije o zunanjetrgovinski menjavi in podatke o 60.000 slovenskih podjetjih.

Drugi Intersparov center v Sloveniji

Pri križišču Mariborske in Bežigradske ceste v Celju končujejo graditev novega trgovskega središča, največjega v Celju. Center bo zaposlil 200 delavcev.

Regionalno poslovno stičišče

Na Bledu se je 23. septembra začelo Regionalno poslovno stičišče, ki je trajalo do 27. septembra in se ga je udeležilo več kot 200 ljudi iz Slovenije in tujine, zlasti iz srednjeevropskih držav. Poteka že tretje leto zapored, pripravljajo pa ga Gospodarski vestnik, Center za zunanjo trgovino pri GZS in Pharos. Odslej bomo sodelovali še tesneje s Srednjo Evropo, je poudaril dr. Janez Drnovšek na srečanju.

Cene

— Telefon se je okotbra v notranjem prometu podražil za devet odstotkov, podražitev pa letos še ni konec;
— hrano in pijačo najceneje kupujejo Mariborčani; tričlanska družina porabi v mesecu dni za hrano in pijačo najmanj 29.808,90 SIT.

Slovensko hrvaški odnosi

Po srečanju Drnovšek - Valentič

Povzetki komentarjev objavljenih v slovenskih medijih

REPUBLIKA (Boštjan Lajovic) — Slovenski vladi ni bilo treba čakati dva tedna: že en teden pred 'iztekom ultimata', postavljenega v Mariboru, ji je Hrvaška prisolila kľofuto. Uradni Zagreb je v podobi dr. Kačiča 'sporočil', "da se Ljubljana lahko obriše pod nosom za Slovencem prijazno mejo v Piranskem zalivu." 'Supertajni' slovenski predlog je bil objavljen v skoraj vseh slovenskih in hrvaških časnikih: morska meja naj bi potekala 278 metrov od savudrijske obale, Sloveniji pa bi bil s tem omogočen prost prehod v mednarodno morje. 'V zameno' bi bila Slovenija razumevajoča pri drugih vprašanjih: za praktično suverenost v Piranskem zalivu bi bila pripravljena plačati najmanj 309 milijonov DEM dolga hrvaških deviznih varčevalcev Ljubljanske banke, sporazumno urediti lastništvo JE Krško ter 'priznati', "da je Trdinov vrh Sveta Gera." Predlog je spektakularen saj ima naklonjenost tako slovenske kot hrvaške javnosti. Tu pa je načrtovalcem slovenske politike 'nevarno zdrsnilo': "spregledali so objektivne okoliščine, v katerih so lansirali svoj predlog."

VEČER (Borko De Corti) — Petnajst dni od mariborskega srečanja slovenskega in hrvaškega premiera še ni minilo, vendar je že mogoče z gotovostjo reči, da bodo Hrvati slovenski predlog zavrnili, saj so proti njemu sprožili pravo kampanjo. Hrvaška sredstva obveščanja se - v nasprotju s slovenskimi - oglašajo kot 'predhodnica' napadov, kar zbuja vtis, da bi se utegnili ti še stopnjevati. Ker so ta sredstva povečini v rokah HDZ, je povsem jasno, 'kam piha veter'...Hrvati so poslali Sloveniji protest zaradi nedavnih izjav, ki sta jih za The Washington Times dala Bučar in Bavčar. Sloveniji je bila izročena protestna nota zavoljo nekih komunalnih zapletov ob slovensko hrvaški meji...Slovenija pri razmejitvi na morju ne more popustiti in karkoli podpisati, saj gre za njen zgodovinski in nacionalni interes. Navsezadnje Slovenija ne zahteva spremembo morske meje, saj ta še nikoli ni bila določena, ampak si prizadeva le za njeno pravično utrditev. Pri tem do sosedje nima nobenih ozemeljskih zahtev, želi le legalni izhod na svetovna morja...

DELO (Boris Šuligoj) — Na prvi pogled se zdi zadnji slovenski predlog logičen in razumno zmeren, saj se še vedno opira na razmejitveno stanje iz junija 1991: po zapisanem dogovoru med hrvaško in slovensko policijo sega meja nadzora slovenske policije do črte, ki je oddaljena 278 metrov od Savudrijskega polotoka. Tako obsega dosedanje območje nadzora slovenske policije približno 300 kvadratnih kilometrov morja, če pa bi bil po hrvaških predlogih Piranski zaliv razpolovljen, bi bilo to območje manjše kar za tretjino, in hrvaško morje bi na severu segalo do zemljepisne širine Debelega rtiča. S tem bi Sloveniji ostal zanemarljivo kratek odsek morske meje z Italijo, slovensko morje pa bi ostalo nepovezano z mednarodnimi vodami - s čimer bi bila Slovenija tudi ob pravico do soodločanja o izkoriščenosti morskega dna v tako imenovanem epikontinentalnem pasu. Marsikdo v Sloveniji pogreša odločnejši slovenski nastop: zahtevo po delu Savudrijskega polotoka, s čimer bi postal Piranski zaliv v celoti slovenski. Zakaj je Slovenija popustila pri gradnji hrvaškega mejnega prehoda pri Sečovljah ter s tem odstopila od zahteve, naj poteka meddržavna meja po veljavni katastrski razmejitvi občin? Hrvaška si je tako prilastila spornih 92 hektarov ob spodnjem toku Dragonje z nekaj zaselki vred...Ali slovenska diplomacija pleše tako kot igrajo v Zagrebu?...Seveda si velikega uspeha v diplomatskem trgovanju ne moremo obetati, dokler bo naša država v pogajanjih nastopala kot 'druga violina'.

PREJELI SMO ZA OBJAVO...

Z lekarniško tehtnico nad razlaščenice

O reviziji denacionalizacije

Predlog nekaterih bivših predstavnikov komunističnega totalitarnega režima je, da bi se, po skoraj štirih (4!) letih veljavnosti Zakona o denacionalizaciji (ZDEN), vršile revizije denacionalizacijskih postopkov. Pobuda sloni na predvidevanju, da je bilo v določenih primerih vrnjenega preveč premoženja.

Ob tem ne moremo mimo dejstva, da je bilo nasilno odvzeto premoženje v preteklosti podcenjeno (glej knjigo "VIRI" št. 5, ki jo je izdalo Arhivsko društvo Slovenije, Zvezdarska 1, Ljubljana), saj je bila prva cenitev razveljavljena in zaukazana druga cenitev. Pri tej dokončni cenitvi so posebne zvezne in republiške komisije skrbno pazile, da je cenitev potekala v "duhu ekspropriacije", kar je pomenilo, da je morala biti ugotovljena prometna vrednost nacionaliziranega premoženja pod "konkretno koristno vrednostjo".

Tudi ne smemo prezreti, da je bilo nasilno odvzeto premoženje pridobljeno s trudom, velikim prizadevanjem ob skrajno težkih pogojih gospodarjenja (svetovna kriza v tridesetih letih), v časovnem obdobju več rodov z nad 100-letno tradicijo (ne tako kot v mnogih primerih sedaj, z raznimi by-pass firmami, oškodovanjem družbenega premoženja in podobno).

Ob nacionalizaciji (tedaj imenovanih "kulakov", "kapitalistov", "izkoriščevalcev delavskega razreda", itd., itd.) ni nobeden vprašal, od česa bodo razlaščenici živeli. Komunistični režim jih je pripravil v obup, saj se je njihov pečat manjvrednosti odražal v družbi celih 45 let. Bolje plačana delovna mesta so lahko v hierarhiji "samoupravljanja" zasedali le politični izbranci, od katerih so številni pripeljali tovarne in razna podjetja na "kant". To njihovo "zapuščino" danes spoznava celoten slovenski narod, saj se stečajni in likvidacijski postopki vrstijo ob ogromnem odpustanju delavcev.

In kaj je prejšnji totalitarni režim storil dobrega za delavca? Le to, da je delavec relativno dobro živel, predvsem od inozemskih kreditov, katere bodo slovenski davkoplačevalci še dolga leta odplačevali. Naredil pa je tudi osnovno napako, da je zatrl in uničil vsako privatno iniciativo. Danes pa le ti "vizionarji" ne morejo in nočejo priznati, da je bila nasilna razlastitev, dokazano najbolj gospodarsko uspešnih in marljivih državljanov Slovenije, največja katastrofa, ki si jo moremo v gospodarstvu sploh zamisliti.

S predlogom za revizijo vračane premoženja si pobudniki predvsem prizadevajo, da bi si ob podpori še aktivnih voditeljev bivšega komunističnega režima, ki so uživali ugodnosti na račun zadolževanja države, morda le pridobili politične točke za naslednje volitve.

Naši zakoni dopuščajo revizijo, to je obnovo končanih postopkov, kadar oceni državni tožilec ali javni prvobranilec, da bi to bilo potrebno. Predlog o splošni reviziji vračanja pa je žaljiv tudi za tiste, ki imajo po Ustavi in veljavni zakonodaji dolžnost in možnost, da take revizije predlagajo.

Predsedstvo ZLRP je prepričano, da primerov, ki bi zahtevali revizijo postopkov ni, ali pa da so zelo redki. Vzlic temu seveda ne nasprotuje, da bi pristojni organi pregledali sumljive primere. Odločno pa zavrača posploševanja, ki skušajo prikazati denacionalizacijo kot "rop", ki naj bi bil zagrešen nad družbenim premoženjem". Denacionalizacija ni "poklon" države denacionalizacijskim upravičencem, temveč delna poprava krivic, storjenih v preteklosti.

Prav absurdno je, da tisti, ki ne vidijo, ali nočejo videti oškodovanja družbenega premoženja v postopkih privatizacije, kjer se kapital na škodo države in

davkoplačevalcev pretaka v zasebne žepe in ki povzročajo množično odpustanje delavcev, kažejo na denacionalizacijo, kot pglavitni vzrok gospodarskih in socialnih težav. Takšno ravnanje in stališča predsedstvo ZLRP odločno odklanja in opozarja na licemersko sprenevanje njihovih nosilcev in glasnikov.

Predlogi za uvedbo splošne revizije odločb o vrnitvi premoženja so usmerjeni predvsem v zavlačevanje že itak počasnih postopkov denacionalizacije in izničevanje že doseženega. Vodijo v podaljšanje negotovosti na področju lastninjenja družbenega kapitala in v omogočanje protipravnega prisvajanja nacionalizirane zasebne lastnine.

Ob sprejetju Zakona o denacionalizaciji pod prvo slovensko Vlado leta 1991 do danes, so upravni organi Komisije za denacionalizacijo pri bivših občinah delale na področju vračanja nacionaliziranega premoženja. Pri našem združenju smo prepričani, da noben upravičenec ni dobil več premoženja kot mu po zakonu pripada in da bi bilo vsako nezaupanje do bivših komisij za denacionalizacijo neupravičeno in krivično.

Nova lokalna samouprava je vsekakor zadala hud udarec popravljanja zablod preteklega totalitarnega obdobja, zato se je vračanje premoženja v letošnjem letu skoraj ustavilo. Številni zavezanci kljub pozitivnim odločitvam Ustavnega sodišča RS in Parlamenta RS, še vedno upajo, da bi se Zakon o denacionalizaciji spremenil, kar naj bi v zadnjem času pripomogel tudi Državni svet RS.

ZLRP Slovenije predlaga naj bi se tehtalo vse trpljenje, ponižanja, ogroženost preživetja, manjvrednost v družbi, zapostavljanje na delovnih mestih, neprestano nižje vrednotenje opravljenega dela razlaščenih v preteklosti. In vse to primerjalo z vrnjenim premoženjem, ki so ga lastniki ustvarjali v več generacijah, 45 let pa izkoriščali drugi, brez vsake odškodnine pravi lastnikom. ZDEN namreč ne priznava nobenega povračila tako imenovanih plodov razlaščenega premoženja, vse od nacionalizacije do sprejetja zakona leta 1991.

Predsedstvo ZLRP Slovenije skrajno skeptično in z nezaupanjem gleda na takšne in slične akcije prikritih nasprotnikov denacionalizacije. Če bi le ti ugotovili pri kakšnem morebitnem primeru vrnjenega premoženja zelo velikih razsežnosti kakšne napake pa naj jih ne merijo z lekarniško tehtnico, temveč naj upoštevajo, kakšno svinično obdobje naše polpretekle zgodovine so - zaradi njih - okradenci in oropanci preživeli.

Predsedstvo ZLRP Slovenije
Predsednik:
Franc Izgoršek

Satira odstira

Inventura

V Sloveniji se ne ve,
kdo pije in kdo plača.
Spominjati pa se sme,
kdo kapital obrača.

Iz urada predsednika satirike

Obveščamo vse tiste reve,
ki so bili nadrejeni,
ko so mleli orožarske pleve,
da so ilegalno oproščeni.

Železna srajca

Tako dolgo že copramo nasprotnike
iz sebe in v vsakomer od nas,
da zdaj vsepovsod vidimo zarotnike,
ki pljuvajo na rodni kraj in čas.

Slovenščina v javni rabi

Pri nas uradno se občuje po slovensko -
tako bi nemara sklepal tuji modrijan,
a logik bi se res uštel prav salamensko -
tu se s cirilico šopiri dvojni državljan.

Pavel Lužan

Upokojenska družina Slovenskega društva Melbourne (SDM) praznuje že 25 let

Piše Milena Brgoč

Nihče se noče postarati prehitro, vendar leta tečejo in nas nič ne vprašajo. Ne moremo verjeti, da je minilo že 25 let, odkar so se upokojenci našega društva prvič zbrali skupaj. Na pobudo takratnega predsednika SKM Franka Sajovica, Helene Leber in zdaj že pokojne Elke Mesar Peršič, so na materinski dan leta 1970 pripravili čajanko za upokojence v obnovljenih prostorih SKM v Carltonu. Oktobra pa so se upokojenci že začeli redno zbirati vsako prvo nedeljo v mesecu v Slovenskem domu — prihajali so na klepet ob kavici in pecivu. Danes je veliko število teh že pokojnih. Za velik trud in delo pa se moramo danes posebno zahvaliti Heleni Leber, Mici Hartman in Danici Hojnik (nikoli ne bomo pozabili Hojnikovih klobas). Kasneje sta priskočili na pomoč še Marija Cvetko in Milica Hajek, še njima hvala. Tudi Ketj Hartner moramo izreči svojo hvaležnost, saj je vodila upokojensko družino dolgo vrsto let.

Upokojenci so pri SDM vsa leta sodelovali pri Miklavževanju in Božičnici, prirejali so vrsto piknikov in izletov, organizirali so srečolove, stojnice in drugo ter tako prispevali tudi svoj delež.

Helena Leber

Še pred nekaj meseci je, vsem v veliko veselje, vodila Upokojensko družino neutrudljiva Helena Leber. Zdaj, ko je nesreča preprečila (upajmo začasno) njeno udejstvovanje, nam pomaga Vida Skrlj. Helena je imela toliko načrtov za bodočnost — želimo ji hitrega okrevanja in da bi se čim prej vrnila med nas in nadaljevala svoje delo.

Ob 25. obletnici so upokojenci pripravili kratek program — malo zares, malo za šalo. Po kosilu je

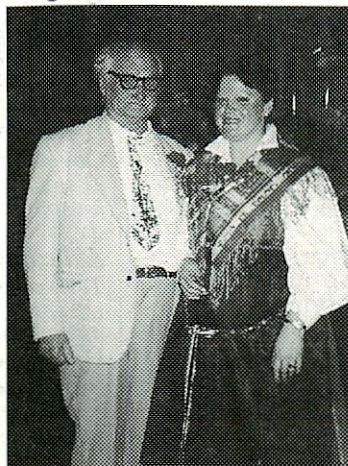
Roman Uršič, ob srebrnem jubileju naše Upokojenske družine, odkril spominsko ploščico na kamnu pred smreko, ki jo je sam posadil z željo, da bi rasla kot raste Upokojenska

Ivan Mejač s soprogo

družina. Novi predsednik SDM Frank Jelovčan je imel kratek nagovor, potem pa smo se predali programu, ki je bil pester in zabaven tako, da se je smeh kar razlegal po dvorani. Posebej smo se nasmejali Marceli Bole, ki nam je pokazala kako starost "skrči" človeka; Mariji Frenk in Ivanki Penca, ki sta nam pokazali kako moramo "šparati", tudi kadar umiramo; kaj se zgodi, če prisluskuješ, sta nam pokazali na kipu v parku Marija Frenk in Tončka Plesničar; Viki Gajšek in Tereza Znidarič sta nam zapeli pesem "Stara mama oj ne šivaj"; gospod Bole je zapel kakšno ženo bi hotel dobiti; Ivan Mejač pa nas je popeljal v "umetnost staranja". Seveda tudi brez recitacij in petja ni šlo, pa tudi brez harmonike ne — tudi tokrat jo je raztegnil naš Viktor Lampe. Ivan Mejač je naredil posebej za to priložnost veliko torto. V dvorano so jo pripeljali člani Asenbergerjeve družine — kar štiri generacije te družine so se nam predstavile. Za konec pa, kot se spodobi, smo si zapeli "Kolkor kapljic toliko let, Bog nam daj na svet živeti!"

Hvala vsem, ki so nam pomagali in tistim, ki so se prišli z nami veseliti, posebej upokojenci iz oddaljenega Geelonga.

Danica Petrič z 83-letnim Mariom Prinčič, najstarejšim in obdarovanim očetom na proslavi očetovskega dne v Slovenskem društvu Sydney

Upokojenci iz Sydneya so obiskali New Castle

Piše Maria Grosman

Sydneycane smo sprejeli v svojo družbo 21. septembra. Za naše rojake v New Castlu je bilo to srečanje zelo prijetno in nepozabno.

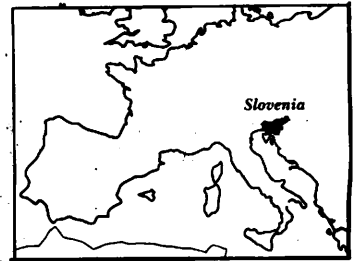
Ceprav je bilo Sydneycanov po številu veliko več kot rojakov iz New Castla (skupno se nas je zbralo kar 65, iz Sydneya 47, iz New Castla 18), so prišli na piknik tudi najstarejši rojaki iz našega mesta. Tako je bila med nami 91-letna Ivanka Kariz, ki že nekaj let živi v domu za ostarele v Tinonee Gardens. Naj omenim, da so ravno ta dom - prvi v NSW, ki je bil grajen z namenom, da oskrbuje starejše ljudi različnih narodnosti, financirale federalne oblasti. In dom danes še dograjujejo in zelo dobro napreduje. Ostali osemdesetletniki-plus so bili Zorka Pertot (85 let) ter Hermina in Andrej Pihler, oba stara 84 let.

Dejstvo, da nam je Slovenija rodna mati, pa naj jo jemljemo tako kot je, ali jo prikrajamo svojemu ukusu in željam, je tako močno, da včasih preseže celo ljubezen in spoštovanje v družinskem krogu. In prav ta ljubezen nas veže in če se poznamo ali ne, se kaj hitro združimo in zapojemo - slovenske pesmi pa nikoli ne zmanjka. Molitvena skupina Presvetega Srca Jezusovega pridite še kdaj! Hvala našim članom društva Tivoli New Castle, ki so s svojim delom ponovno nesebično poskrbeli, da je bil piknik uspešen. Lepe pozdrave pošiljam vsem slovenskim rojakom širom Avstralije.

91-letna Ivanka Kariz iz New Castla se zahvaljuje rojakom za lep sprejem

NEWS FROM SLOVENIA

Slovene Foreign Minister Zoran Thaler sent a telegram to Macedonian President Kiro Gligorov, who was wounded in an attack on his car Tuesday. In this telegram Thaler in the name of Slovene foreign department condemned "this despicable attack" and assured Macedonia and its President of Slovenia's support.

According to the daily Večer, President Gligorov could be a victim of any party interested in the Balkans, despite his reputation as a peaceful, even honest politician.

Two employees of Slovene Embassy in Bosnia were released after being detained by Bosnian Serbs near the Satrajevo airport. Slovene Ambassador to Sarajevo Drago Mirošič was departing the town when Bosnian Serbs started firing at the ambassador's car and the car which was accompanying it near the airport, at the checkpoint Kotorac, controlled by the French units of the UNPROFOR. Ambassador Marušič managed to escape in his car, while Serbs detained two employees in the other car.

Slovene Minister of Science and technology Rado Bohinc opened in Ljubljana 42nd Modern Electronic fair. There are over 250 participants in the fair, one fifth from abroad, among them Siemens, ABB, Ericson, Nikola Tesla and NBC Super Chanel.

Slovene Government at its session supported the initiative on concluding an agreement on Slovenia entering the Central European Free Trade Agreement (CEFTA). Slovene Government adopted also 11 decrees - amendments to the Customs Law, the later was adopted in 1994 but will come in force on January 1996.

A two day presentation of Internet begun in Slovenia which presented this world's largest net and ways how to get on line in Slovenia. Over 40 firms were presented at the event which operate as servers for Internet or are themselves users of Internet service. There were also 35 lectures and demonstrations about Internet.

International Certificate of Quality Awarded to oil factory GEA Slovenska Bistrica.

Representatives of Biro Veritas Quality International handed representatives of the GEA oil factory an international certificate of quality based on the ISO 9001 standard. GEA has 115 employees and is the first among Slovene oil factories to acquire this certificate.

Henkel Zlatorog also Awarded International Certificate ISO 9001.

First Certificate of quality for Slovene printers.

The Gorenjska Press from Kranj is the first Slovene printing house that has succeeded in winning this Certificate ISO 9002. Last year they have sold on the foreign market 15 million DEM of their products which is 50% of their entire production.

Sava Kranj, one of the leading manufacturers of rubber products in Europe is celebrating its 75th anniversary.

The Tourist Association of Slovenia is celebrating its 90th anniversary this year. Slovene President Milan Kučan awarded the Association with a high-ranking state distinction the Badge of Honour of Freedom of the Republic of Slovenia.

Area (sq km)	20, 256
Population	1,990,600.
Population growth (%)	- 0.3
Density (inhabs. / sq km)	98.3
Population of Ljubljana (capital)	271,900

The International Monetary Fund and World Bank experts called on Slovene Parliamentary Committee of Health, Labour and Family Affairs to take immediate measures concerning the Slovene pension system, but the changes are unlikely to occur. They did it because the share of pension contributors from the National Gross product is the highest in Europe. Slovenia tops the European list also with its 31 percent of gross personal income intended for the pension plan.

The Pro Plus producer presented to news conference the new Slovene Television station POPTv which is to start broadcasting on 15 December at 8 P.M. local time and will cover at least 75 percent of all viewers in Slovenia. Its programme will offer films, serials, talk shows, cartoons, music programmes, life sports programmes and daily news. POPTv is the trade mark of the Pro Plus television station which was established in this Spring by Slovene commercial televisions MMTV from Ljubljana and Tele 95 from Maribor together with the international television management company Central European Media Enterprises Ltd. The station is based in Maribor, its programme will be created by approximately a 120-member staff.

The motorways construction program plans the construction of 342 kilometres of new modern motorways in the east-west direction to the end of 1999. 246 kilometres of the 342 kilometres will be new four-lane motorways. 47 kilometres will be extensions of two-lanes into four-lanes (Hoče-Arja vas), and 49 kilometres will be reconstructed highway. Implementation of the whole program requires approximately US\$ 1.6 billion (SIT 182 billion). SIT 15.5 billion have been collected so far from the so-called "petrol toll", and another SIT 2.2 billion from tolls.

The solemn event on the occasion of the 50th anniversary of the artistic work of the renowned Slovene pianist Dubravka Tomšič-Srebotnjak and the 15th anniversary of the Slovene cultural centre - the Ljubljana Cankarjev dom was attended by numerous senior officials of Slovene political, scientific and cultural institutions, among them also Slovene President Milan Kučan, Arch Bishop and Metropolitan dr. Alojzij Suštar and others.

Part I of the historical work called *The Slovene Chronicles of the 20th Century* was presented in Ljubljana on October 3. The representative of the publisher Nova revija Niko Grafenauer said that the aim of this history was to help people consider the history without ideological prejudice and to inform them about the things hidden or adapted deliberately so far.

The team of 28 young authors, led by editor dr. Marjan Drnovšek, in part I covered the period between 1900 and the end of the 1930s, but they are already working on other periods: the 19th century and the period from the end of World War II up to this day.

euro international pty.ltd.

EURO FURNITURE

Wide range of colonial furniture from Slovenia

Dining Settings
Rocking Chairs

Bentwood Chairs
Modern Bedrooms

Available at all leading furniture retail stores

EURO TRADING

Trading with Slovenia in chemical commodities, pharmaceutical products, metals, machinery, sporting equipment, food products and a variety of other products

SHOWROOM ADDRESS:

3 Dalmore Drive
Scoresby VIC 3152
Ph.: (03) 764 1900
Fax: (03) 764 1461

SYDNEY BRANCH:

2 A Bessemer Street
Blacktown NSW 2148
Ph.: (02) 671 5999
Fax: (02) 621 3213

A KONCU SE NASMEJTE...

Natakar prinese gostu zrezek:

— Gospod natakar, ta zrezek smrdi po žganju!

Natakar stopi nekoliko stran in vpraša:

— Ali še smrdi?

*

— Tvoja žena vozi kot strela, kaj ne?

— Da! Vedno v drevo.

*

— Janez, reci mi kaj nežnega in sladkega.

— Puding moj.

*

V gostilni Jure vpraša prijatelja:

— Le kaj te tako teži in jezi, da toliko piješ?

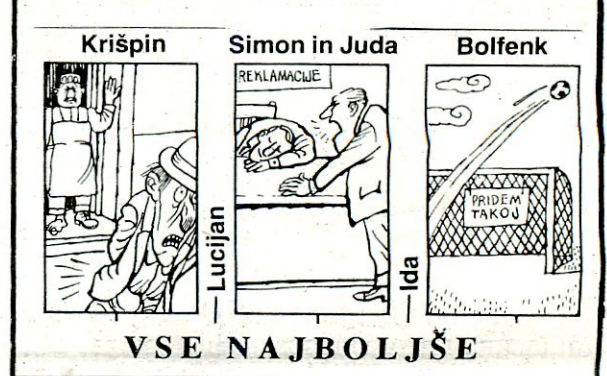
— To, da ima moja uboga žena tako zapitega moža.

*

— Zob ste mi zipulili v petih sekundah in za to hočete pet tisoč tolarjev?

— Če želite, vam ga lahko pulim dve uri.

GODOVNIKI

VSE NAJBOLJŠE

Cena posamezne številke \$ 2.00; letna naročnina \$ 50.00;
polletna \$ 30.00; letna naročnina za prekomorske države
vključno z letalsko pošto \$ 100.00

GLAS SLOVENIJE

Založnik: Založba GLAS

Ustanovitelji:

Dušan Lajovic, Alfred Brežnik, Štefan Merzel in Stanka Gregorič

Upravni odbor:

Dušan Lajovic, Alfred Brežnik in Stanka Gregorič

Uredništvo - glavna in odgovorna urednica, tehnično oblikovanje, umetniška izdelava, priprava strani:

Stanka Gregorič, 4 / 316 Dorset Rd. Boronia, Victoria 3155

Telefon-fax: (03) 9762 6830

Občasni sodelavci: dr. Stanislav Frank, Draga Gelt, Jožica Gerden, Lojze

Košorok, Martha Magajna, Danica Petrič, Vinko Rizmal, Jože Žohar

Ložo: Frances Gelt Distribucija: S.Z. Gregorič

Informacije: STA - fax poročila slovenske tiskovne agencije, obvestila Veleposlaništva Republike Slovenije - Canberra in Konzulata Republike Slovenije - Sydney, Slovenec, Delo, Primorski dnevnik, Družina, Mladina, MAG, Svobodna Slovenija, Naša Slovenija, Rodna gruda, revija Slovenija, Mladika, Slo-Weekly, Lipov list, Turist in turistične brošure o Sloveniji, Radio SBS (Melbourne, Sydney) in 3 ZZZ ter posamezni poročevalci.

- 1/ Naročam Glas Slovenije
- 2/ Obnavljam naročnino
- 3/ Prilagam za tiskovni sklad

NASLOV:
GLAS SLOVENIJE
4 / 316 Dorset Rd.
Boronia VIC 3155

Podpisani(a)

Ulica in kraj

Država

Poštna št.

Podpis

Datum